

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Datum 21 mei 2025
Betreft Beantwoording Kamervragen over het onderzoek waaruit blijkt dat
minstens 25 rashondenverenigingen de wet overtreden

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Kostić (PvdD) over het onderzoek waaruit blijkt dat minstens 25 rashondenverenigingen de wet overtreden (kenmerk: 2025Z06724; ingezonden: 8 april 2025).

Jean Rummenie
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

2025Z06724

1

Heeft u kennisgenomen van de uitzending van Zembla waaruit blijkt dat minstens 25 rashondenverenigingen de wet overtreden?

Antwoord

Ja.

2

Heeft u kennisgenomen van de uitspraak van dierenarts Joyce Hofman die stelt dat bij zo'n 60 procent van de zieke dieren die zij aantrof in haar praktijk een zeer sterk vermoeden bestaat dat het om een erfelijke afwijking gaat? Heeft u gezien dat universitair hoofddocent diergeneeskunde Hille Fieten stelt dat meer dan de helft van de diagnoses die ze in hun kliniek zien een erfelijke oorzaak heeft?

Antwoord

Ja.

3

Kunt u bevestigen dat het wettelijk verboden is om dieren te fokken op een manier waarop het welzijn en de gezondheid van de dieren wordt benadeeld, waaronder het fokken met ernstige erfelijke afwijkingen, ziekten en uiterlijke kenmerken die schadelijke gevolgen hebben voor de dieren?

Antwoord

Ja, dit staat in het Besluit houders van dieren onder artikel 3.4.

4

Hoe verklaart u het dat, ondanks dat het wettelijk verboden is om met zieke dieren te fokken, een extreem hoog percentage van rashonden lijdt aan erfelijke aandoeningen?

Antwoord

Mensen willen graag het perfecte uiterlijk voor hun hond, maar realiseren zich te laat dat het perfecte uiterlijk en de perfecte gezondheid niet altijd hand in hand gaan. Met het fokken van rassen is onbedoeld ook geselecteerd op erfelijke afwijkingen. Het vereist een goed fokbeleid om rassen weer gezonder te maken. Voorlichting voor zowel fokker als consument kan hier een belangrijke rol in spelen.

5

Kunt u bevestigen dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft gezegd dat de fokreglementen van 25 rashondenverenigingen niet voldoen aan de wet? Kunt u een lijst naar de Kamer sturen van de hondenrassen waarvoor dit geldt?

Antwoord

Tijdens de opnames van Zembla is de NVWA bevraagd over één van de genoemde 25 fokreglementen. Dit betreft die voor de Berner Sennen. Ook weet de NVWA dat in andere fokreglementen¹ informatie staat die in strijd is met de wetgeving indien fokkers hiernaar handelen. Ik zoek dit verder met de NVWA uit en daar waar de fokreglementen klaarblijkelijk aanzetten tot het handelen in strijd met de wet, zullen de betreffende organisaties benaderd worden.

6

Onderschrijft u de uitspraak van de NVWA dat dit “zeer ernstig” is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ik onderschrijf de uitspraak. Ik vind het ernstig dat gefokt wordt met honden met erfelijke schadelijke kenmerken en erfelijke ziekten en dat de gezondheid van de honden niet voorop staat. Daarom ga ik ook met de NVWA en de Raad van Beheer over de foknormen in gesprek. Het eerste gesprek hierover heeft inmiddels plaatsgevonden en de afspraak staat dat hier nog verder over gesproken zal worden.

7

Hoe verklaart u het dat rashondenverenigingen fokreglementen hebben waarin wordt toegestaan dat fokkers met ongezonde honden fokken terwijl dit wettelijk verboden is?

Antwoord

De fokreglementen zijn afspraken die de rasverenigingen onderling maken. Dit staat los van de regelgeving. De fokkers zijn verplicht zich te houden aan de wet- en regelgeving. Dat is ook waar de NVWA op controleert.

8

Kunt u aangeven hoe vaak er in de afgelopen drie jaar, voorafgaand aan de uitzending van Zembla, aan deze 25 rashondenverenigingen waarschuwingen zijn afgegeven of boetes zijn uitgedeeld omdat zij fokpraktijken toepassen die in strijd zijn met de wet?

¹ Betreft het fokreglement van de Berner Sennen en de Mopshond

Antwoord

Het fokken met gezelschapsdieren op een wijze waarbij erfelijke afwijkingen en ziekten kunnen worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen is verboden volgens artikel 3.4 van het Besluit houders van dieren. De fokker is verantwoordelijk voor de wijze waarop wordt gefokt en deze moet dan ook aantonen dat er voldoende is gedaan om het doorgeven van erfelijke afwijkingen en ziekten te voorkomen.

De NVWA houdt sinds 2019 toezicht en handhaaft op artikel 3.4. Op basis van meldingen en risicoselecties voert zij inspecties uit bij fokkers van honden. Zowel bij rashondenfokkers als bij fokkers van honden zonder stamboom. Zo heeft de NVWA de afgelopen vijf jaar gecontroleerd en gehandhaafd op het fokken met schadelijke uiterlijke kenmerken en erfelijke aandoeningen, zoals honden met een te korte snuit, heupdysplasie en patella luxatie (ontwrichting van de knieschijf). Als een overtreding van artikel 3.4 wordt geconstateerd, wordt een waarschuwing, een bestuurlijke boete of een bestuursrechtelijke last opgelegd.

Een rashondenvereniging is een belangenvereniging, zij kunnen geen overtreding begaan van deze wetgeving, omdat de wetgeving gaat over de door de fokker geïnitieerde fokhandelingen. Een overtreding ligt daarom altijd bij de fokker die de ouderdieren heeft uitgekozen en ingezet. Desondanks vind ik het onwenselijk dat rashondenverenigingen fokkers van informatie voorzien die tegen de wet- en regelgeving ingaat. Ik ben hierover, samen met de NVWA, in gesprek met de Raad van Beheer.

9

Kunt u aangeven welke stappen er door de NVWA en/of het ministerie zijn ondernomen sinds de uitzending van Zembla?

Antwoord

Het beleid is er al jaren op gericht om te komen tot gezonde en sociale honden. In dit kader heb ik het Expertisecentrum Genetica Diergezondheid gevraagd om mij te adviseren over gezonde hondenfokkerij. Ook werk ik aan regelgeving die gericht is op het tegengaan van de vraag naar deze dieren, zoals een houdverbod voor dieren die altijd lijden onder hun uiterlijk.

Een ontwerp-algemene maatregel van bestuur met een houdverbod voor naaktkatten en vouwoorkatten is in procedure gebracht. De beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2026. Dit houdverbod wil ik uitbreiden waar nodig. Ik werk ook aan een vertoningsverbod van dieren die lijden onder hun uiterlijk in bijvoorbeeld reclames. Een houd- of vertoningsverbod moet goed onderbouwd en handhaafbaar zijn. Daarvoor is het nodig om te weten welke uiterlijke kenmerken bij honden en katten lijden veroorzaken en hoe dat verband objectief kan worden vastgesteld. Daar wordt nu onderzoek naar gedaan en ik verwacht in de loop van 2025 te kunnen zeggen of en zo ja voor welke andere dieren bij wie de uiterlijke kenmerken lijden veroorzaken een houd- of vertoningsverbod zal worden

uitgewerkt. Ook ondersteun ik Stichting Fairdog. Stichting Fairdog wil Nederlandse fokkers ondersteunen in verantwoorde fokkerij en consumenten faciliteren bij de aanschaf van een gezonde en sociale hond. Met een gezondheidscertificaat krijgen kopers dan de zekerheid dat alle nodige gezondheidscontroles bij de ouderdieren zijn uitgevoerd.

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 8 controleert de NVWA bij fokkers van honden. De NVWA blijft toezicht houden en handhaven op het fokken met gezelschapsdieren, waaronder het fokken waarbij erfelijke afwijkingen en ziekten kunnen worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen.

10

Bent u van plan om op korte termijn bij deze 25 rashondenverenigingen te handhaven, aangezien ze in strijd met de wet handelen? Zo ja, op welke manier gaat u dit doen? Zo nee, waarom niet

Antwoord

Zoals aangegeven in vraag 8 kan enkel bij fokkers gehandhaafd worden op artikel 3.4 van het Besluit houders van dieren, die de fokcombinaties van ouderdieren uitkiezen en inzetten. Ik vind het echter niet acceptabel dat de rashondenverenigingen de houders niet goed voorlichten en daarom spreek ik, samen met de NVWA, over de foknormen met de Raad van Beheer.

11

Heeft u kennisgenomen van de uitspraak van de directeur van de Raad van Beheer die stelt dat de stamboomhond "gezonder is dan die misschien ooit wel was"? Kunt u bevestigen dat deze claim aantoonbaar onjuist is, gezien de uitspraak van veterinaire neuroloog Paul Mandigers, die zegt dat hij hier "geen moer" van gelooft en de uitspraak van dierenarts Joyce Hofman die stelt dat bij vrijwel alle rashonden erfelijke en rasgebonden aandoeningen worden geconstateerd en dat dit niet minder is dan 15 jaar geleden?

Antwoord

Ik heb kennisgenomen van de uitspraak van de directeur van de Raad van Beheer. Zoals ook in de Zembla-uitzending wordt geconstateerd zijn er weliswaar stappen gezet om rashonden gezonder te maken, vanuit fokverenigingen maar ook door wet- en regelgeving, maar wordt er tegelijkertijd nog steeds gefokt met honden met erfelijke afwijkingen en/of schadelijke uiterlijke kenmerken. Hierdoor wordt de wet nog steeds overtreden en is er nog steeds geen sprake van een gezonde fokkerij.

12

Bent u bekend met de reactie van de Raad van Beheer op de uitzending van Zembla, waarin ze stelt dat de uitzending een “eenzijdig en onvolledig beeld geeft” en waarin ze alle verantwoordelijkheden afschuiven op de individuele fokker en de NVWA?

Antwoord

Ja, ik ben bekend met de reactie van de Raad van Beheer. Alle fokkers dienen zich aan de wet- en regelgeving te houden en ook de Raad van Beheer heeft hier een rol in te spelen.

13

Wat vindt u van de opstelling van de Raad van Beheer?

Antwoord

De verantwoordelijkheid voor het fokken van gezonde dieren ligt bij de fokker. Ik vind dat de Raad van Beheer als overkoepelende organisatie van rashondenfokkers een belangrijke voorbeeldfunctie heeft in het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van honden. De Raad draagt op zijn website ook uit dat zij veel waarde hecht aan het fokken van gezonde en sociale rashonden. Er zijn in het verleden gesprekken geweest met de Raad over fokkerij, maar niet specifiek over de fokreglementen. Uit deze gesprekken gaf de Raad aan dat zij voor een gezonde fokkerij is.

14

Deelt u de mening dat uit de uitzending van Zembla blijkt dat de Raad van Beheer geen enkele verantwoordelijkheid neemt om geen stambomen meer af te geven aan zieke honden die in strijd met de wet zijn gefokt, gezien de uitspraken van de directeur van de Raad van Beheer waarin ze kritiek telkens afschuift op de rashondenverenigingen en benadrukt dat de Raad van Beheer er niet is om de wet te handhaven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zie mijn antwoorden op vragen 12 en 13.

15

Heeft u in de Zembla-uitzending gezien dat de Raad van Beheer het volgende op hun website heeft staan: “Het is wenselijk om alleen met HD-vrije honden te fokken, omdat dan de kans op HD bij de nakomelingen het kleinst is. Zijn er binnen een ras maar weinig honden beschikbaar om mee te fokken, dan is dat helaas niet altijd mogelijk. Dat geldt ook voor rassen waarin HD vaak voorkomt.”? Kunt u bevestigen dat het in strijd is met de wet om met honden met heupdysplasie (HD) te fokken, vanwege artikel 3.4 van het Besluit houders van dieren?

Antwoord

Ja, dat kan ik bevestigen.

16

Wat vindt u ervan dat de Raad van Beheer niet alleen geen enkele verantwoordelijkheid neemt, maar ook nog een fokpraktijk voorschrijft die in strijd is met de wet?

Antwoord

Het is onwenselijk dat de Raad dit op zijn site heeft staan, want fokkers dienen zich ten alle tijde aan de wet- en regelgeving te houden. De wet is leidend, ook als dat betekent dat er te weinig honden zijn om mee te fokken. Ik ben inmiddels, samen met de NVWA, met de Raad van Beheer hierover in gesprek, zoals gemeld in voorgaande antwoorden.

17

Wat vindt u ervan dat de Raad van Beheer stambomen afgeeft aan honden die niet volgens de wet zijn gefokt?

Antwoord

Het fokken met zieke honden is wettelijk verboden. Dus het zou niet moeten kunnen dat de Raad stambomen afgeeft aan honden die niet volgens de wet zijn gefokt. Daarover ben ik, samen met de NVWA, met de Raad van Beheer in gesprek.

18

Welke maatregelen gaat u treffen om de Raad van Beheer te verplichten dat er alleen nog maar stambomen worden afgegeven aan honden die volgens de wet zijn gefokt?

Antwoord

Een stamboom valt onder privaat recht en ik kan de Raad niets verplichten. Daarnaast is een stamboom een afstammingsbewijs en zegt het nu niets over de gezondheid van een hond. Ik ben met de Raad van Beheer in gesprek.

19

Kunt u zich voorstellen dat veel hondenhouders, net zoals een houder in de uitzending van Zembla, denken dat als je een gezonde hond wilt, je naar een rasvereniging moet gaan omdat je ervan uitgaat dat er dan op wordt gelet dat een gezonde hond wordt gefokt?

Antwoord

Ja, dat kan ik mij voorstellen. Dat is ook de reden dat ik Stichting Fairdog ondersteun. Daarnaast wil ik inzetten op een communicatiecampagne en betere voorlichting voor toekomstige diereneigenaren. In deze campagne zal ook aandacht zijn voor deze problematiek. Ik verwacht deze campagne na de zomer te starten.

20

Kunt u bevestigen dat het hebben van een stamboom niks zegt over de gezondheid van een dier, omdat de Raad van Beheer op geen enkele manier controleert of hun leden gezonde honden fokken, zoals wordt bevestigd door de directeur van de Raad van Beheer? Zo nee, op welke manier biedt een stamboom dan gezondheidsgaranties die niet aanwezig zijn bij honden zonder stamboom, gezien stambomen gewoon worden afgegeven aan honden met erfelijke, ziekmakende kenmerken, die ook nog eens in strijd met de wet zijn gefokt?

Antwoord

Zoals ik al eerder heb aangegeven is een stamboom alleen een afstammingsbewijs en zegt het niets over de gezondheid van een hond.

21

Wat gaat u doen om hondenkopers ervan bewust te maken dat een stamboom niks zegt over de gezondheid van een hond?

Antwoord

Zoals ik al aangegeven heb bij mijn antwoord op vraag 19 wil ik inzetten op een communicatiecampagne en betere voorlichting voor toekomstige diereneigenaren.

22

Deelt u de uitspraak van Hille Fieten die stelt dat er bepaalde rassen zijn die zoveel ernstige ziekten hebben dat je daar vanuit een gezondheidsperspectief niet meer verantwoord mee kunt fokken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ik kan mij voorstellen dat er rassen zijn die zoveel ernstige ziekten hebben dat het niet meer verantwoord is door te gaan met dezelfde fokpopulatie. Mogelijk dat het kruisen met andere rassen een dergelijk ras kan verbeteren.

23

Bent u bereid om door onafhankelijke experts, zoals van Universiteit Utrecht, een lijst te laten opstellen van de rassen die dit betreft en over te gaan tot handhaving bij de fokkers van deze honden, gezien het fokken met deze honden feitelijk in strijd is met de wet? Zo nee, waarom niet?

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGA-DAD / 98585553

Antwoord

Mijn beleid is erop gericht om dit probleem breder aan te pakken. Daarom heb ik het Expertisecentrum Genetica Diergeneeskunde ook gevraagd mij te adviseren in een bredere aanpak van een gezond fokbeleid.

24

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord

De vragen zijn één voor één beantwoord. Vanwege afstemming over de antwoorden op de vragen met de NVWA heeft het wat langer geduurd dan de gestelde termijn. Hiervoor heeft de Tweede Kamer een uitstelbrief ontvangen.